СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 212. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, пятниця, 12-го вересня 1947. No. 212. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, September 12, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ДОРІЖНЯ ЖИТТЄВИХ ПРОДУКТІВ ПОЛОНИТЬ УМИ ВСІХ

Звідомлення з різних сторін краю виказують, що в кількох останніх днях харчові продукти й предмети домашнього вжитку підскочили в ціні від 10 до 36 відсотків. Ціна масла підскочила вже до висоти 91 центів на фунті, а мясо загалом уже не має ціни. Дійшло до цього, що хазяйки перестають купувати мясо, обмежуючися на купуванні дешевших ростинних продуктів. Навіть мука подорожіла в млинах на 20 ц. на сто фунтах від останньої суботи. Продавці харчів загалом стверджують, що це перший раз в історії дорожіють усі харчі водночас. Федеральні урядовці й великі купці стверджують, що нема виглядів на спинення безупинного зросту цін. Урядово вияснюють подорожіння мяса недостаточним збором кукурудзи, яка становить головний засіб корму для худоби. За цею недостачею йдуть інші.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ВТРАТИЛА ВІРУ В О.Д.

Шікаґо. — Екзекутивна Рада Американської Федерації Праці, яка зібралася тут на річні наради, винесла резолюцію з висловом погляду, що Організація Обєднаних Держав показалася безплодною і піддає думку, щоб представники світових Чотирьох Потуг зійшлися на нараду для отвертого обговорення всіх спірних справ. З окрема А.Ф.П. взиває уряд Злучених Держав, щоб він не вдоволявся спокійним сидженням в такому часі, і щоб не вижидав найближчого потягнення Росії. Війни з Росією треба виминати, коли це можливе, одначе дипломатичні маневри не полагодять, а ще більше замотають справи, твердить резолюція. Напруження в світових справах приписує резолюція агресивній експанзії Росії.

КОМУНІСТИ АТАКУЮТЬ ПОТЯГ СВОБОДИ

Ню Йорк. — Комуністична Партія видала до своїх місцевих ячейок тайний обіжник з дорученням висміяти висилку Потягу Свободи до 300 американських міст. Поїздка має на меті показати населенню документи, як розвивалася американська свобода. Обіжник дає вказівки місцевим комуністам, як вони мають представити висилку Потягу Свободи. Кажуть, що це змагання багатіїв з Вол Стріту до затемнення теперішніх змагань до свободи. Сказано теж в обіжнику ,щоб зорганізувати ще один фронт і скликати віча у цих містах, через які буде переїздити Потяг Свободи для большевицького насвітлення цеї справи.

Потяг Свободи має виїхати з Филаделфії в дорогу вже в найближчу середу. У ньому находиться сто різних документів, починаючи від Декларації Незалежности і оригінальної копії Хартії Прав Людини.

СПЕЦІЯЛЬНА ПОЛІЦІЯ ДЛЯ ВИШИНСЬКОГО

Ню Йорк. — Департамент стейту зажадав спеціяльної поліції для охорони советського делегата на наради Асамблеї Обєднаних Держав Андрія Вишинського, який приїде до Ню Йорку кораблем Квін Елизабет в понеділок. Кавалькада з 32 полисменів, деякі з них на мотоциклях, буде призначена для перевозу Вишинського з корабля аж до границі повіту Насо, де вже візьме його під опіку повітова поліція і відведе до палати в Ґлен Ков, на Лонґ Айленд, під Ню Йорком, винайменої Советами. Вишинський є заступником міністра закордонних відносин Советської Росії. Він перебуде в Америці півтора місяця з нагоди нарад Асамблеї О.Д.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ДОЗВІЛ НА ЕКСПОРТИ ДО РОСІЇ

Ню Йорк. — У бизнесових колах твердять, що висилка американських продуктів до Росії мусить мати окремий дозвіл з департаменту торгівлі. Це виявилося на нарадах Міжнародної Виміни Кредиту в готелі Пенсилвенія. Основою цеї вістки є начерк контракту, який заключають американські бизнесмени з советською торговелльною агенцією Амторґ. Там находиться клавзуля, в якій сказано, що достави до Росії можуть бути стримані, коли доставець не дістане дозволу на експорт з американського департаменту торгівлі.

V-2 ПІДНОСЯТЬ СИЛУ ВОЄННОЇ ФЛОТИ

Вашинґтон. — Дальші спроби висилання ракетів німецького винаходу V2 заповідає департамент маринарки при вправах воєнних кораблів. Адмірал Форест П. Шерман, який переводив досвід з V-2 минулої суботи на Атлантійськім океані, сказав, що висилання того роду ракетів підносить силу воєнної флоти, бо дає їй спромогу виконувати з моря атаки на ворожу територію. У такий спосіб флота Злучених Держав стає важним засобом у закордонній дипломатичній акції. Шерман признав, що Америка має лише обмежене число ракетів V-2, одначе й ці, коли вжиті належно, зроблять свою службу. Дотеперішні вправи з V-2 були чисто американською справою і ніхто з чужинних представників не був на них запрошений.

Маршал домагається тимчасової допомоги для Німеччини на зиму

Вашингтон, 10. вересня. — Департамент стейту оголосив осторогу до 25 держав, що достава збіжжя зі Злучених Держав мусить бути обтята на 10% під час скарбового року 1948 тому, що в Америці не дописав збір кукурудзи. Збір був найбідніший від 1936 р., за обрахунками департаменту рільництва. Осторогу переслав департамент стейту до урядів таких країн, які здані на доставу збіжжя з Америки. Команданти окупаційних зон в Німеччині дістали теж подібну осторогу. Секретар стейту Джордж С. Маршал звернув увагу на безпосередню можливість голоду в Европі і дав до пізнання, що конгрес повинен вирішити висилку негайної допомоги до Німеччини, доки не буде наладнаний цілий плян відбудови Европи. — Згадку про конгрес пояснюють в політичних колах так, що Маршал дає знак президентові Труманові, щоб він скликав надзвичайну сесію конгресу негайно після свого приїзду домів з подорожі до Бразилії.

ПЛЯНИ СЕКРЕТАРЯ МАРШАЛА ЩОДО НАРАД АСАМБЛЕЇ О.Д.

Секретар Маршал відбув конференцію зреспубликанським дорадником Джаном Фостером Долесом над складенням пляну американської участи в нарадах Асамблеї Обєднаних Держав. Наради починаються вже у вівторок найближчого тижня. Крім цього Маршал відбув цілу низку нарад з урядовцями департаменту стейту. Це були його перші наради після повороту з конференції в Ріо де Жанейро. Маршал вибирається вже в пятницю, 12. вересня, до Ню Йорку, щоб тут стрінутися ще з іншими відповідальними людьми.

ДЕКЛАРАЦІЯ ЗАСАД МІЖНАРОДНОЇ ЖІНОЧОЇ РАДИ

Филаделфія, 11. вересня. — На закінчення конференції Міжнародної Жіночої Ради оголошено декларацію засад, складену з 9 точок. У першу чергу жінки протестують проти війни; таврують злочини проти людства, які виявилися після закінчення війни і вважають, що признання недоторканости прав людини є основою миру. У декларації міститься теж заява підтримки для Обєднаних Держав. У резолюціях, винесених на кінцевім засіданні висловлено домагання опіки над скитальниками і їх розміщення на підставі плянів з ІРО. Одна з резолюцій домагається, щоб О.Д. признали народовбивство за міжнародній злочин.

Вирок смерти на 9 польських патріотів

ВИРОК ДОВГОЛІТНОЇ ТЮРМИ НА 7 ІНШИХ, СУДЖЕНИХ В КРАКОВІ ЗА „ШПІОНАЖУ В КОРИСТЬ ЧУЖИХ КРАЇН"

Варшава, 10. вересня. (АП). — Польсько-большевицький військовий трибунал в Кракові проголосив сьогодні вирок в великому процесі проти 17 відомих польських діячів, обвинувачених за „шпіонажу в користь чужих держав". Девятьох обвинувачених засуджено на кару смерти, 7 на кару тюрми від 6 до 15 років і одного звільнено. Підсудні належали до партій і груп, які противляться сьогоднішньому большевицькому режімові в Польщі, між ними чотирьох членів Польського Стронніцтва Людового, керівником якого є бувший заступник премієра та провідник польської опозиції Станіслав Міколайчик. Підсудним закидувано, що вони на початку цього року передавали державні і військові таємниці польському урядові на вигнанні, генералові Андерсові та американському і британському амбасадорам у Варшаві. Між засудженими на смерть є краєвий командант революційної організації ВІН (Вольносць і неподлеґлосць) Францішек Непокольчек та інші визначні діячі з громадського, наукового та військового життя. Вважається, що судовий процес проти них був тільки черговим намаганням уряду знищити і стероризувати всяку опозицію до прокомуністичного режіму, як це зроблено теж в усіх інших країнах під советським впливом.

БРИТАНСЬКО-ЮГОСЛАВСЬКИЙ ДОГОВІР В СПРАВІ „СКРІНІНҐУ" ЮГОСЛАВСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ

Білгород, Югославія, 10. вересня. — Сьогодні подано тут подробиці підписаного вчера британсько-югославського договору в справі „скрінінґу" приблизно 20,000 югославських скитальників в британській зоні Німеччини та Австрії. Йде насамперед про те, щоби югославським втікачам унеможливити дальшу акцію, звернену проти теперішнього комуністичного режіму в їх країні. Буде створена окрема британсько-югославська комісія, що цей „скрінінґ" переводитиме та яка мала б „розвязати проблему репатріяції" югославських воєнних втікачів. Усім, що якнебудь відмовляться від „скрінінґу", буде відмовлено допомоги Міжнародної Організації для Скитальників (ІРО). Згідно з інформаціями, комуністичний диктатор Югославії Тіто мав теж зажадати примусової видачі понад 1,000 втікачів, проти яких видвигає обвинувачення за „воєнні злочини". Ці „злочинці" мусітимуть зявлятися перед британським суддею і якщо їх злочини будуть доказані, їх видаватимуть Тітові.

СОВЄТСЬКІ ДОМАГАННЯ КОНЦЕСІЙ НА ІРАНСЬКУ НАФТУ

Тегеран, Іран, 10. вересня. — Совєтський уряд вже раніше видвигнув перед урядом Ірану домагання нафтових концесій. Іранський уряд плянував всілякі пропозиції і справу постійно відкладав. В останніх днях совєтський уряд поновив свої домагання, щоби справу концесій остаточно передати до вирішення іранському парляментові, а совєтський посол в Тегерані, Іван Садчіков, мав заявити, що Росія вважатиме Іран „своїм смертельним ворогом", якщо справа концесій не буде в найблищому часі полагоджена.

АМЕРИКА НЕВДОВОЛЕНА ВИСЛІДАМИ НАРАД ПАРИЗЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Париж, 10. вересня. — У звязку з Конференцією Европейської Співпраці, яка радить в Парижі над здійсненням пляну Маршала щодо европейської економічної відбудови при американській допомозі, сьогодні відбулися окремі наради в місцевій американській амбасаді. Конференція встановила висоту дефіциту 16 західно-европейських країн, які беруть участь в конференції, на 20 більйонів долярів протягом найблищих чотирьох років. Цей дефіцит мала б покрити Америка. На нарадах в американській амбасаді виявлено невдоволення Америки, яка вважає цю суму ще занадто велику.

ЧЕРГОВИЙ ВИСТУП ҐРОМИКА ПРОТИ АМЕРИКИ В СПРАВІ АТОМОВОЇ ЕНЕРҐІЇ

Лейк Соксес, Н. Й., 10. вересня. — Совєтський представник в Раді Безпеки О.Д., Андрей Ґромико, виступив сьогодні в Комісії О.Д. до справ контролі атомової енергії з черговими напастями і обвинуваченнями проти Злучених Держав. Гостро критикуючи американський плян міжнародної контролі атомової сили та американське становище в цій справі, Ґромико обвинувачував Америку, що вона хоче здобути собі монополь на цю справу в цілому світі, щоби опісля „босувати" над всіми народами, нехтуючи їхню суверенність. Він офіціяльно і остаточно відкинув всі рекомендації, які мали бути вписані в проект міжнародної контролі атомової енергії.

АМЕРИКАНЦІ ЗАСУДИЛИ ДВОХ НІМЦІВ, ЩО З ДОРУЧЕННЯ СОВЄТІВ ОРГАНІЗУВАЛИ ЛОВИ НА ЛЮДЕЙ

Берлін, 10. вересня. (АП). — Сьогодні тут перед американським судом відбулася інтересна розправа, характерна для відносин в центральній Европі. Американський суддя, полковник Л. А. Свобода, розглядав справу двох німецьких поліцаїв, яких совєтські власті вислали в американську зону, щоб вони „привели назад" німецького інженера, що втік з окупованих і експлуатованих Советами копалень урану в Саксонії. Обвинувачених засуджено по 5 років тюрми і при цьому американський суддя повідомив, що в американській зоні були вже інші випадки нелегальної ловлі людей совєтськими агентами.

БЕВИН ПРОПОНУЄ НОВИЙ „ЛЕНД-ЛІЗ"

Впорядкування економічних відносин Бевин вважає передумовою миру. Британія залишиться забором західної цивілізації.

Лондон, 10 вересня. Сьогодні на одному прийнятті та в приявності делегації Американських Леґіонарів, британський секретар закордонних справ виголосив промову, в якій пропонував нову мирну програму американського „ленд-лізу" для впорядкування економічних відносин в світі. Пропозицію „ленд-лізу" Бевин видвигнув як другу альтернативу до свого домагання з попереднього тижня, щоби Америка відповідно розділила замагазиноване у Форт Кнокс золото. Сьогодні Бевин заявив, що це не важно як, але важливо, щоби Америка поробила відповідні заходи для впорядкування економічних відносин в світі, без чого не можливо встановити тривкий мир. Говорячи про Англію Бевин заявив, що ця країна була і залишиться найсильнішим забором західної цивілізації. Заяві Бевина в справі нового „ленд-лізу" віддається в Америці багато уваги, подібно як і попередній заяві в справі розподілу золота.

НОВИЙ ГРЕЦЬКИЙ УРЯД ДІСТАВ ЗАЯВУ ДОВІРЯ

Тільки двох послів здержались від голосування.

Атени, Греція, 10 вересня. (ЮП) — Грецький парлямент ухвалив сьогодні майже одноголосно, бо більшістю 279 голосів проти 2, заяву довіря новому коаліційному урядові премієра Темістоклеса Софоліюса. У висліді, заповіджений урядом законопроект амнестії для комуністичних партизанів, які добровільно зложать зброю, вважається вже за запевнений. Він давав би партизанам один місяць часу на рішення: або зложити зброю і вернутися до мирної праці, або рахуватися з генеральним наступом, щоб їх знищити.

СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИЙ СТРАЙК В ІТАЛІЇ ПОШИРЮЄТЬСЯ

Рим, 10 вересня. Проголошений перед кількома днями страйк майже мільйона сільсько-господарських робітників в долині ріки По сьогодні поширився теж на провінцію Венеції. Теж з інших областей країни повідомляється про страйки і неспокої, що серіозно комплікуйть внутрішнє положення в країні та становище уряду премієра де Ґаспері.

НЕВДАЛИЙ БОМБОВИЙ ЗАМАХ НА ТРЬОХ ЧЕСЬКИХ МІНІСТРІВ

Прага, Чехословаччина, 10 вересня. (ЮП) — Чеський уряд повідомив про спробу замаху на життя трьох чехословацьких міністрів: міністра закордонних справ Яна Масарика, що в найблищу суботу має виїхати до Ню Йорку на сесію Загального Зібрання О.Д., заступника премієра Петра Ценкля та на міністра справедливости Прокопа Дртіну. На їх адреси було вислано пачки з розривним матеріялом, що їх розкрито, заки дісталися до рук міністрів. Повідомляючи про це, уряд закликає до спокою та холоднокровности ,бо докищо невідомо „звідкіль віє вітер".

В ПОНЕДІЛОК УВІЙДУТЬ В ЖИТТЯ МИРОВІ ДОГОВОРИ

Лондон, 10 вересня. Британське міністерство закордонних справ сьогодні повідомило, що в найблищий понеділок формально будуть введені в життя мирові договори з 5 колишніми німецькими сателітами. Церемонія відбудеться в Парижі в приявності міністра Бевина, що візьме там участь в кінцевій сесії конференції в справі Пляну Маршала.

ПОНАД 900 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ НА ПРОХАРЧУВАННЯ НІМЦІВ

Берлін, 10 вересня. Сьогодні тут повідомлено, що Злучені Держави Америки і Велика Британія видали від закінчення війни в Европі 916,114,000 долярів на прохарчування німців у своїх зонах. 600,000,000 долярів видано тільки на привіз до Німеччини хліба і муки.

ФРАНЦУЗЬКІ ФАБРИКИ ПЕРЕД ЗАГРОЗОЮ ЗАМКНЕННЯ

Париж, 10 вересня. Французькі офіціяльні кола сьогодні повідомили, що французьким заводам загрожує необхідність припинення праці, якщо протягом двох місяців Франція не одержить бажаних 250,000,000 долярів позички від Міжнародного Банку Відбудови. Ще сумніші перспективи стоять перед французьким господарством на дальшу мету.

ЕСПАНСЬКІ ПІДПРИЄМСТВА ШУКАЮТЬ ЗАКОРДОННОЇ ПОЗИЧКИ

Барселона, Еспанія, 10 вересня. Хоча Еспанія формально не була у війні, проте її господарство опинилося якщо не в більше, то напевно не менше критичному положенні ,як і в інших европейських країнах. З огляду на непопулярність еспанського уряду закордоном, поодинокі еспанські фірми намагаються „на власну руку" одержати закордонні кредити, головно в країнах Північної і Південної Америки, в Індії та інших.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТЕРПІННЯМ МІРЯЮТЬ ВАРТІСТЬ УКРАЇНЦІВ

„Як сталь гартується в огні, так терпіннями сталиться характер людини й народу" — звісні заклики старовинних і класичних учителів та народних провідників. Цю засаду варта пригадати й новій українській еміграції, яка зберегла своє життя після руїни української землі серед небувалих в історії людства подій. Пригадати треба на те, щоб піддержати емігрантів у переконанні, що вони не даром терплять і що їхні терпіння йдуть на рахунок цілого українського народу. Пригадати треба це теж і цим деяким себелюбам зпосеред давньої української імміграції в Америці, які без оправданих причин відмовляються брати участь у допомоговій та оборонній акції для скитальників.

При цій нагоді варта подати деякі характеристичні завваги на адресу українських емігрантів на скитальщині. Минулого тижня в одній з нюйорських радієвих стацій переводжено анкету про поведінку скитальників в американській зоні в Европі. Відповіди давала бувша інспекторка з УНРРА. На запит, які переміщені особи, на її думку, можна б назвати „взірцевими", інспекторка заявила без вагання: „Українців". На запит, які прикмети приписує вона українцям, інспекторка сказала: „інтелігенцію, чесність, працездатність". Хто з українців прислухувався цій анкеті по радіо, просто розпливався з радощів. Це ж було найвище признання для отих найбільше погорджених і просто тровлених політруками українських бездомних скитальників.

Майже водночас наспів минулого тижня з Канади щоденник „Отава Джорнал" з датою 28 серпня. У ньому поміщена інтересна новинка з такими відомостями: Отавські хазяйки заливають державні бюра праці з проханням, щоб дати їм на домашніх робітниць дівчат зо скитальщини. — „Я хочу мати українську дівчину до праці, одначе мушу її мати в жовтні" — оце типове домагання. Із незнаних ближче причин — кажеться в новинці — хазяйки хочуть робітниць українського або голандського походження.

Мабуть для вияснення оцього незнання новинкарем редакція щоденника „Отава Джорнал" помістила передовицю про людей, що багато в житті перетерпіли. Автор передовиці каже, що терпіння підносять характер людей і роблять їх добрими громадянами. Як взірець, якими громадянами Канади є деякі колишні імігранти, передовиця згадує про українців. Часопис наводить в цій справі слова Стівена Лікака, який сказав: „Коли б так українцям з Канади дати спроможність, то вони впродовж двадцяти літ думали б, що то вони віднесли перемогу в битві коло Трафалґару".

Тут мимоходом треба пригадати, що в битві коло Трафалґару англійці перешкодили Наполеонові в його намірі перевести інвазію на Англію.

Після пригадки опінії Лікака про українців „Отава Джорнал" додає такі замітки від себе: „Живемо у світі, коли то людям здається, що людство стає моральним з наказу закону. На жаль, це твердження помилкове, а часто й коштовне".

Очевидно, що це натяк на те, що людей уморальнюють терпіння і роблять їх цінними громадянами, як от у випадку українців, які з найбільш пониженних стали взірцевими громадянами.

Що криється за юрисдикційними страйками?

Новинка з 5. вересня сповіщає: „Десять людей викинчують сьогодні роботу на летунському майдані Айдлевайд (під Ню Йорком). Ця робота була застановлена два роки внаслідок юрисдикційного спору між двома юніями. Робота має тривати зо два тижні. Побіч себе працюють члени юнії Юнайтед Телефон Організейшенс і члени Інтернешенел Бродергуд Воркерс. Вони вставляють телефонічні дроти із центра майдану до проводів, що переходять черз Ракавей Бульевард.

„Обі юнії поборювали себе завзято за право зробити цю роботу. Одна юнія закидала другій, що вона не має права („юрисдикції") виконати цю роботу. Правний дорадник телефонної юнії Генрі Мейер каже, що урухомлення праці треба завдячувати старанням посадника Ню Йорку О'Двайера. Одначе телефонна юнія вичікує рішення Краєвої Ради Робітничих Відносин щодо закиду, що вона (телефонна юнія) допускається несправедливої робітничої поведінки на підставі нового робітничого закону (Тефта-Гартлія). Цей закид піднесла юнія електричних робітників. Перша юнія є незалежною, друга належить до Американської Федерації праці".

З огляду на страйки, які викликують робітники під теперішню пору, оця новинка може лише викликати вдовілля серед публики, що раз покінчено спір над цим, хто має зробити малу роботу, яка має тривати лише два тижні. Як хто не знає, про що йде справа, підійме просто такий страйк на сміх, бо хто то виґадав сваритися два роки за таку дрібничку, як вставлення дротів!

Одначе фактом є, що два роки праця була припинена і летунський майдан не міг бути відданий до прилюдного вжитку.

Хто слідить за робітничими відносинами, той не підійме так легко на сміх цеї справи, хоч це і юрисдикційний страйк. Коли страйк тривав два роки, то тут була якась глибша причина. Такі страйки це не нова, а давня справа — така давня, як і самий юнійний рух. Вороже наставлення підприємців до юнійного руху спонукувало робітників викликати юрисдикційні спори, бо кожна юнія розуміла добре, що забирання праці одною юнією від другої приносить шкоду всьому робітництву. Коли робітники сильнішої юнії забирають роботу слабшій юнії, то члени слабшої юнії не мають роботи взагалі, а це значить, що робітники мусили добре зрозуміти, що лише робітнича солідарність може причинитися до збільшення числа становищ в роботі („джабів"), а тим самим може причинитися до зменшення безробіття між робітниками.

Виходячи з такого становища, юнії звертали до своєї головної робітничої організації, давніше лише до Американської Федерації Праці, а тепер вже й до Конгресу Індустріяльних Організацій, щоб вони доручали підчинення юніям стримати своїх членів від роботи там, де якась інша юнія занехала працю. Йшло просто про те, щоб приневолити підприємства постаратися про поширення варстатів праці й щоб усі робітники з часом могли мати постійну працю.

Коли ввійшов у життя робітничий закон під назвою Акту Вагнера, тоді перведено засаду, що робітник має право вибирати собі юнію без ніякого вмішування когось зпоза юнії. Це право в основі затримано теж і в новім робітничім законі Тефта-Гартлія.

У давних часах, коли існувала лише Американська Федерація Праці, зусилля юній зверталися до того, щоб лише юнійні робітники мали право до праці в якімось підприємстві й тому юнійні робітники відмовлялися працювати побіч неюнійних робітників. Це довело з часом до признавання юнійним робітникам виключного права працювати в підприємствах („замкнений завод" — „кловзд шап").

Новий робітничий закон не виключає цеї засади, лише дає юнійним робітникам право рішати голосуванням, чи можна допустити і неюнійних робітників до праці, а не лишати це до вирішення урядової юнії. Новий закон вводить отже свого роду лад у вирішуванні питання, чи підприємець має давати працю виключно членам юнії.

Вертаючися до страйку відділу ч. 3. юнії електричних робітників в Айдлвайлд, треба пригадати, що цей страйк тривае ще від 1941 р. Цей відділ виступив проти того, щоб підприємство Консолідейтед Едисон Компані вживало своїх службовиків до вставлювання електричних дротів. Страйк підтримали тоді всі будівельні юнії всилі 180,000 людей. Федеральний уряд вмішався в цю справу, щоб наладнати спір при допомозі предсідника Ради Посередництва, Артура С. Мейера. Справа опинилася тоді аж в Краєвій Раді Оборони.

Звіт Мейера заперечив відділові ч. 3. юнії електричних робітників домагатися роботи для себе. Він дораджував поділити роботу по половині між обі юнії, тобто хоче наладнати спір механічно. Остаточно спір виглядає наладнаний. Коли спитали провідника відділу ч. 3. електричних робітників, чому він не хоче тепер продовжувати страйку, він відповів:

„У нас тепер лише 100 людей є без праці. Та коли ми починали страйк перед двома роками, тоді 6,000 будівельних електромеханіків були на допомозі („ріліфі"), отже ми мусіли домагатися праці для членів нашої юнії".

Справа ясна: Юрисдикційні страйки мають свою основу в безробіттю, бо юнії хочуть придбати як найбільше джабів для своїх членів. Щоб покінчити з юрисдикційними страйками, на те треба змагання всіх інтересованих чинників в тому напрямі, щоб було повно варстатів праці для всіх, хто лише хоче працювати.

Микола Чубатий.

Блищі та дальші потреби українства поза Советами

I.

В часі останньої війни у цілому житті ми, американські українці, стрічалися постійно зі словом „прайорити". Влада нашої демократичної держави дбала, щоб навіть у війні якнайменше ограничувати свободу поодинокого громадянина, якщо того не вимагали потреби конечної оборони держави. Одначе, ціле наше життя було поставлене під диктатуру того одного слова „прайорити", себто першенства. Хто хотів щонебудь будувати чи направляти, зараз зустрівся зі зарядженням першенства; не можна було купити матеріялу, дістати газоліни, коли не виказалося, що потреба належить до таких, які належиться першенство перед другими з огляду на оборону Америки. Іншими словами першенство у цілому життю американського громадянства було узалежнене від того, яку ролю воно грає та яке значення має для воєнних зусиль Америки.

Засада першенства в українськім збірнім життю.

Над тою справою першинства потреб в громадському житті українців по всему світі поза Советами треба теж нам застановитися, коли українці розкинені по всему світі мають працювати так, щоби потреби найпекучіші українського народу поставити на першому місці, та все впорядкувати відповідно до його значення для української визвольної справи. Якщо українці поза Советами сущі мають успішно причинитися своєю працею до визволення українського народу та до здобуття йому права правдивого господаря на рідній землі, то в цілому їх поступованню мусить бути застосована розумна засада „прайорити", першенства найважніших справ. Ми мусимо собі ясно поставити перед очі, що тисячі справ для українців поза Советами є потрібні, одначе конечність всіх справ не є рівно покуча. Річ природна, що ми не в силі заспокоїти всі справи потрібні, бо це переходить наші навіть найкраще зорганізовані сили. Проте, при належній організованости та при ідейнім зусиллю ми можемо багато справ розвязати успішно, коли в нашому громадському життю не буде хаотичности, але порядок. Як що не буде застосована засада першенства в цілому нашому життю, тоді ми, живучи на волі поза Советами, нічим не причинимося до справи визволення України, навпаки, на нас спаде перед історією відповідальність за змарнування тих всіх можливостей, які існують перед нами.

Позасоветські українці та їх праця для України.

Українство поза Советами не є однородне під правним оглядом. Одні українці це вже старі емігранти за морем, на 95% громадяни своїх держав, другі це емігранти з перед останньої світової війни зі зафіксованим правом бездержавних при помочі так званих нанзенівських міжнародних пашпортів, треті — це свіжі емігранти, яких правне становище тільки що оформлюється.

Ця обставина накладає на різні групи українців поза Советами різні забовязання, які випливають з того правного положення. Ми обстоюємо засаду чесного сповнювання обовязків, прийнятих правом горожанства, й тому ясним є, що для громадянина Америки, Канади, Аргентини чи Бразилії першим обовязком є сповнити чесно та сумлінно свої зобовязання щодо країни, яка його прийняла в своє членство.

Та поза тими правними зобовязаннями всі ці країни, більше чи менше демократичні, оставляють українцям широку свободу виповнити обовязок, що випливає з їх серця, з їх кровних звязків з Україною та з традицією своїх батьків. Що більше, ми українці поза Советами нині ще й в цім щасливім положенні, що інтереси наших держав ані на йоту не відходять від інтересів визволення України, бо це все держави західного бльоку, що поборюють це азійське дикунство, яке розпаношилося під опікою Кремля на шостій частині земного гльобу. Тим самим вони поборюють панування Кремля над Україною та сприяючи визволенню всіх, навіть кольоніяльних народів, мусять тим самим сприяти теж справі визволення України.

Ця обставина робить положення всіх українців поза Советами свобіднішими, а можливости співпраці українців по всему світі поза Советами є легчі та реальніші, бо немає нині небезпеки, щоби обовязки поодиноких груп українських людей, громадян одної чи другої країни, входили в суперечність з їх правними обовязками та обовязками сумління, затягненими прийняттям громадянства тої чи другої країни. Це саме дає можність українцям поза Советами координувати свою працю для рідної землі засадою першенства у відношенні до інтересів українського народу в Европі, на рідних землях.

Визволення України насамперед.

Начальною ціллю збірної праці українців поза Советами є визволити Україну зпід московської тиранії. Це ця начальна ціль для всіх українців, якій мусять бути підпорядковані всі їх вчинки. Якщо українці поза Советами хочуть помогти справі визволення України, вони мусять мати все на оці цю начальну ціль: чи і наскільки їх громадська праця помагає до визволення України та в якій мірі допомагає.

Якщо в нашій гроадській організації та праці не буде завжди застосована засада блищих та дальших потреб українського народу, тоді ми змарнуємо багато енергії та результати нашої допомоги будуть або нікі або марні. Хаотичною працею, хочби як ідейною, ніхто нічого великого не досягнув. Тільки пляновість та стисла гієрархія потреб може в нашім важкім положенні принести результати.

(Докінчення буде).

УЧИТЕЛЬ-УКРАЇНЕЦЬ ВЗИВАЄ НЕГАЙНО ПРИПИНИТИ ПОХІД РОСІЇ.

Дулут, Минн. — Дулут Нюз-Трибюн з 14. серпня приносить таку вістку: Василь Галич, українського походження, професор історії в стейтовій колегії, виказуючи причини, чому Росія не хоче співпрацювати з урядом Злучених Держав, звернув увагу, що Америка повинна більше рішко поступати з Советською Росією. „Коли б мені так дозволили" — казав п. Галич, — „то я вичистив би Америку із усіх спеціяльних російських агентів, які перебувають в нашій країні, або дав їм лише такі права, яких зазнають наші громадяни в Росії".

Проф. Галич сказав у Клюбі Киванніян, що Ф. Д. Рузвелт був „добрим американцем, одначе не дорівнював іншим міжнародним дипломатам під час війни". Він згадав, що то Рузвелт був почасти відповідальний за політику, яка під час війни дозволяла на критику британської, французької чи канадійської політики, одначе дуже негодувала на будь які завваги на адресу Советської Росії. „Громико спиняє Обєднані Держави в нарадах тому, що Росія потребує часу приготовитися проти нас" — заявив професор. Він остеріг, що наша політика находиться в такім стані, як це говорили про відносини в Европі перед Мюнхеном. Як перший крок до поборення Росії в нашій країні він вважає усунення комуністів від впливу на політику. „Не вибирайте ніяких комуністичних попутчиків до конгресу!" остеріг Галич.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПЕТРО ХОРОЛ Права застережені.

НА ТЕРНОВИХ ДОРОГАХ СОВЄТСЬКИХ

24)

Останні роки в крамницях продавався білий хліб по ціні 4 карб. 10 коп. за кілограм. Якщо траплявся в якійсь крамниці хліб чорний, то до неї ставала черга з кілька сот людей і останнім хліба не вистачало. Советські картки на продукти, за час їх існування, не гарантували придбання цих продуктів. Було і так, що кожний власник картки був прикріплений до певної крамниці і в ній лише міг купити той асортимент харчів, що в тій крамниці був. Єдиною надійною „хлібною карткою" був партійний квиток ВКП(б), що давав право, і то не завжди, користуватись закритим розподільником. Ще й тепер в СРСР цей квиток, пошепки, звуть хлібною карткою.

1939 року мені довелось кілька тижнів прожити в більшому місті Новоросійську і познайомитись з робітниками місцевого цементового заводу. Одній родині частіше як іншим удавалось добувати чорний хліб. Для цього з 7 год. ранку господиня займала чергу коло крамниці і стояла в ній до 6 годин вечора. Її зміняла менша донька, що стояла до 10 год. вечора, а цю — старша. За цей час батько повертався з роботи, відпочивав і о першій годині ночі зміняв доньку. В 7 годині ранку він одержував хліб і йшов на працю. Тим часом дружина знову становилась у чергу...

Я знав позапартійного інженера, що його вважали у міністерстві найвидатнішим технологом харчової промисловости в СРСР. Він одержував 1250 карб. місячно. Обовязкові відрахунки з цієї суми становили 450 карб. За мешкання, струм, паливо — 144 карб. Його родина з 7-ми осіб ніколи не мала остачі від батькового заробітку. Незручно було не зробити подарунку дітям у день їх народин, а пропустити, не відсвяткувавши „Жовтневої Революції", „Дня конституції" чи якогось іншого державного свята було нерозважно. Міністр харчової промисловости Мікоян одержував місячно 2,750 карб., а крім того за членство в Політ-Бюро ЦК ВКП(б), за замісництво голови ради міністрів — невідомі мені суми. Видатки й прибутки, часто непередбачені, він мав інші. Бенкети й прийом він влаштовував за рахунок держави з так званих особистих сум наркома...

СУД.

За час мого перебування в СРСР випадки крадіжок між населенням СРСР були рідким явищем. Вони були поодинокими. Навіть в умовинах Вологди й північних лісів не чути було про крадіжки. Але важкі умови існування робили своє: як у колгоспах так і на підприємствах населення змушене було звертати увагу на майно колгоспу чи підприємства, тобто державне. Воно вважалось нічим. Тай чому, власне, поважати права держави на нього, коли сама держава стала нещадним, жахливим, неумолимим, цинічним визискувачем?

Крадіжки набули поважних розмірів і тому уряд видав спеціяльний указ „про розкрадання соціялістичної власности". Після його видання число судових процесів різко підвищилось. На засіданні бюра Краснодарського краєвого комітету ВКП(б), що відбулося в листопаді 1940 року, Краєвий прокурор робив звіт. Він заявив, що після указу уряду про охорону „соціялістичний апарат довелося збільшити у два рази, але і цей побільшений апарат змушений був подвоїти свою працю. Суддям дано право розглядати справи і виносити вироки без засідателів, свідків, часто без підсудних, але й тоді судді не встигали розглянути всіх справ протягом трьох днів, як того вимагав указ. За звітами суддів Краснодарського краю, число судових справ зросло на 470% у порівнанні з часом до видання указу. На доказ він зачитав уривки зі звітів окремих суддів. Я був присутнім на засіданні й запамятав уривки з звітів двох суддів Кримського району — Кравченка та Живодерова. Вони писали, що раніше розглядали по 6—7 справ, а після видання указу доводилось розглядати по 50—62 справи щодня. Прокурор назвав цих двох суддів „передовими".

Кримський район був найбільшим робітничим районом краю.

Якось пізніше я розмовляв з суддею та, жартуючи, назвав його стахановцем. Виправдуючись, він сказав, що наш комбінат серед постійних робітників має 41% судимих, а разом з робітниками сезоновими процент судимих сягає 70%.

Робітники у той час казали: „Якщо ти не судився — значить ти не наш". Всякий полегшував свій стан, як міг.

(Дальше буде).

З життя української еміграції

КОНЦЕРТНЕ ТУРНЕ ХОРУ „СУРМА".

Український чоловічий хор з Регенсбургу „Сурма", під управою О. Плешкевича, продовжуючи свою концертну діяльність ще з 1945 р. по українських таборах і між чужинцями, виступив у останньому тижні з низкою концертів у Вюртенбергії - Бадені в таборах Карльсруе, Еттлінген, Штутгарт - Цуффенгавзен та Ульм. В Еттлінгені відбувся також концерт для німецької публики.

Всі концерти пройшли з великим успіхом. На велику й цікаву програму концертів „Сурми" складаються в більшості загально-відомі твори: Леонтовича, Людкевича, Нижанківського, Стеценка, Котка, Кошиця, Недільського, Матюка, Колесси, Гайворонського... Для німецької публики має хор у своїй програмі три німецькі пісні. Український публіці, а зокрема молоді, найбільш подобаються нові боєві та маршеві пісні в обрібці Китастого і Витвицького.

Своїм голосовим складом представляє хор „Сурма" вже велику й високовартісну групу, здатну до виконання й найважчих творів українського та европейського репертуару на чоловічий хор.

В найближчому часі виступить хор „Сурма" з концертами в Майнц-Кастелі, Ганав та Ашаффенбургу.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА У ВАЙСЕНБУРГУ.

У Вайсенбургу відкрито 26. липня виставку мистецьких праць естонських, жидівських, лотишських та українських скитальців, що триватиме до 10-го ц. м. Більшість експонатів — це продукція інтернаціональних варстатів (робітень забавок і жіночих одягів) та українських різьбарських робітень Степана Тарнавського та проф. М. Ч.

Естонці й латвійці показали свої трикотарські й шкіряні вироби, жиди — кілька практичних речей: електричну піч, запальничка, радієвий апарат, голосники тощо. Найбагатший український відділ: різьби, вишивки та вязання. Окремий відділ становлять ручні роботи українських пластунок і пластунів. Виставка робить гарне враження.

ПРАЦЯ СУМ-у В АНСБАХУ.

Як у кожному, так і в ансбахському осередку приватноживучих, а заразом з тим і підопічних УНРРА, українських запроторенців важко було розгорнути плянову суспільно-громадську роботу. Біля 500 дорослих українців Ансбаху гуртувалися біля церкви чи місцевого представництва та збиралися раз у неділю, традиційним звичаєм після Вечірні, на сходини, де обговорювано актуальні справи, чи заслухувано доповідей на різні теми. Громадську роботу доповнювала доволі діяльна станиця СХС. Дітвора до 14 літ охоплена школою, одначе старша молодь довший час залишалася поза зорганізованими рямцями.

Тому треба з приємністю вітати оснування на терені Ансбаху спортового товариства „Пролом" та СУМ-у. СУМ, що працює всього 2 місяці, проявляє щораз більше живучости. Сьогодні начислює вже 40 членів, має свою власну (важко здобуту) домівку, започаткував бібліотеку та доповнюючий курс для дорослих тощо. Сходини відбуваються двічі в тиждень, з вістями й голосним читанням.

В другій половині червня прощав СУМ перший транспорт переселенців до Бельгії. Переселенцям вручено при прощанні 2 афіші — транспаренти з написами: „Коли не можемо працювати на рідній землі, то будемо з бельгійським народом працювати для добра вільної Европи" і другий напис: „Хай живе свободолюбний бельгійський народ і воююча за свободу народів і людини Україна".

На власність групи переселенців передано теж національний прапор зі словами: „Не дайте цьому прапорові схилитись на чужині та повертайтесь з ним до вільної України!"

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ УСТАНОВ У ЕРЛЯНҐЕНІ.

В міжнародному таборі в Ерлянґені відбулась від 10.—13. липня ц. р. „виставка українського народного мистецтва", на яку склались вироби таборової жіночої робітні та матеріяли, що їх привезли таборяни з дому. Велика заля українського клюбу була вповні заставлена багатими експонатами. Виставку упорядкувала п. Ґардецька з Байройту. На закінчення виставки розльосовано гарні мистецькі речі. Виставку оглянуло багато чужинців.

Дня 12. 7. ц. р. Українська Студентська Громада в Ерлянґені уладила святочне закінчення академічного року з програмою: Служба Божа при участі студентського хору в церкві св. Боніфатія, спільний обід та товариський вечір з танцями.

13. 7. ц. р. уладив Пластовий Кіш в Ерлянґені ватру з нагоди складення приречення гуртка новиків.

Цього ж дня мішаний хор з Бамберґу під управою Дніпровського дав концерт для української й чужої публики в залі табору.

13. 7. відбулись спортові змагання в копаному мячі та у відбиванці між „Дніпром" Байройт і студентами. „Дніпро" вийшов побідником у відбиванці жінок та копаному мячі.

19. 7. ц. р. уладила ІМКА в залях табору міжнародну забаву з танцями. Зорганізована в СУМ-і українська молодь участи в забаві, з уваги на події в Краю, не взяла.

На шляху до повної рівноправности в Америці.

Не так давно президент Труман висловив своє глибоке переконання, „що в довгій історії американського стремління до свободи й рівности ми дійшли до рішучого менту. Недавні події в Злучених Державах та заграницею доказують нам, що справа забезпечення цих прав для всіх американців є більш важною тепер ніж за попередніх часів. І коли я говорю про всіх американців, я маю на увазі дійсно всіх американців".

Президент сказав це в своїй промові до членів „Національного Союзу для Піднесення Кольорових Народів", перед памятником Линколна в Вашингтоні.

„Охорна громадських прав багато залежить від стейтових та місцевих урядів. Але не можемо довше чекати на акцію повільних, найбільш відсталих стейтів. Наш федеральний уряд має показати дорогу".

Першим кроком „тяжкого й складного підприємства" було призначення президентом дорадчого Комітету Громадських Прав, в надії, що „пятнадцять визначних членів комітету підготовлять рішучу, розумну програму для нас всіх". Пізніше президент зажадав від конгресу ухвалення законів про надання громадських прав населенню Гуаму та американського Самоа, щоби вони також могли користати зі свободи та самоуправи.

Конгрес розійшовся не вирішивши жадання президента про надання громадських прав населенню тих далеких Тихоокеанських островів. Проте ухвалив закон, що дозволяє населенню Порто Ріка вибирати свого губернатора — до цього часу його призначав президент. Це дає можливість населенню Порто Ріка поступати вперед до осягнення самоуправи скорше ніж інші далекі території Злучених Держав, включаючи Гаваї. Говернера Гаваї все ще призначує президент. Наколи наступний конгрес визнає Гаваї сорок-девятим стейтом — це буде дальшим кроком до самоуправи населення тих островів.

Всі ці заходи мають на меті поширення громадських прав законним шляхом. Деякі з них вже приняті, деякі щойно в проєкті. До них треба додати законопроєкт проти дискримінації на праці, хоч цей законопроєкт минулий конгрес не розглядав.

Законопроєкти про поширення людських прав подавалися цього року в кількох стейтах. В більшости ці законопроєкти мали на цілі забезпечення справедливости при найманні на працю та умов праці. Але щойно стейт Конетикат приняв відповідний закон — четвертий стейт з досить сильним законом, що визнає право на працю кожній кваліфікованій особі незалежно від раси, віри чи національного роду.

Багато американців були гірко невдоволені тим, що конгрес не ухвалив законопроєкту Стратона про допущення скитальців („Ді Пі") до Злучених Держав. А чи багато людей знає про те, що стейт Мейн на весні ухвалив резолюцію про допущення скитальців з балтійських країн до себе? Стейт Мейн потребує більше людей та робітників. Скитальці — чоловіки й жінки — що опинилися в трагічних умовах, чекають можливости розпочати нове життя. Американці доброї волі безперечно будуть слідкувати з великим зацікавленням і з надією за спробою стейту Мейн.

Кожний знає — як і ті, що домагаються законної охорони чи поширення людських прав та свобід — що закон не може знищити упередження та дискримінацію, він може тільки обмежити їх вияви на практиці. Їх треба поборювати в умах та серцях окремих осіб. Тільки тоді, як людина дивиться на своїх сусідів як на людські істоти, а не як на білих, католика, протестанта, еврея, чужинця — щойно тоді людина вважає закон проти дискримінації подібним до законів проти вбивства та злодійства. Тоді людина буде вважати цей закон потрібним, але таким, що його дуже рідко хто порушує. Щойно тоді можна говорити про перемогу над упередженнями.

Більшість дослідників людських взаємовідносин поміж численними американськими групами, вірять, що найкращу нагоду забезпечити нашим співгромадянам американцям іншої раси, віровання чи національности, змогу жити як американці ми маємо на кождім кроці — на нашій вулиці, в нашій громаді, при праці. Коли такі нагоди використає кождий американець — а вони доступні для кожного — тоді, як казав президент „Ми зробимо нашу країну щасливішим домом для нашого народу, символом надії всіх людей, основою безпеки в неспокійнім світі".

Загальна Рада — ФЛІС.

За залізною заслоною

(Як їх подають совєтські джерела).

МАГАЗИНИ Й ПРОДАЖНІ ПУНКТИ.

Київ. — На терені УССР зорганізовано в цьому році понад 2,000 магазинів та продажних пунктів по містах і промислових осередках, що в них продаються харчові продукти: хліб, молоко, мясо, мед, овочі тощо по цінах дешевших від базарних. Харчові продукти доставляють колгоспи та селянські господарства. Вони продають їх примисловій кооперації після здачі призначеного контінґенту.

„НАСТУП РЕАКЦІЙНИХ МІЖНАРОДНИХ КІЛ".

Київ. — Останнє число журналу „Сучасне й майбутнє", що його видає спілка письменників УССР, принесло вступну статтю про наступ реакційних міжнародних кіл. Автор статті доказує, що після розбиття німецької реакції діє у світі американська та англійська реакція. Український народ все обстоював справу демократії. Єдиний виняток — українські буржуазні націоналісти, що допомагали Гітлерові нищити Україну, а тепер є на удержанні міжнародної реакції, яка захищає їх та потурає їхній діяльності, уважаючи, що вони придадуться їй під час підбою світу. Вона хоче „використати їхній бандитський досвід у майбутній війні".

Далі говориться про розбудову американських морських та летунських баз, — підвищення американського військового бюджету тощо.

Автор другої статті „Новий підрив потсдамських рішень", Дмитро Стецюк, накидається на Англію та Америку за те, що вони творять із західних зон Німеччини окрему державу. В наслідок цього підносить голову німецькі сепаратисти — доказ недавня конференція премієр-міністрів в Мюнхені. Плян Маршала, на думку автора, є доказом експансивної політики Америки. Американська експансія зовсім нагадує гітлерівську. І населення УССР буде протиставитися їй усіми силами.

„Канадійські работоргівці" — це заголовок іншої статті, поміщеній в тому ж журналі, що в ній автор накидається на канадійських промисловців, які набирають у Німеччині дівчат ДП на працю до канадійських фабрик.

(„Час").

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ У ВІДПОВІДЬ АВТОРОВІ „СЛОВО ДО ІМІГРАНТІВ".

Добре каже стара римська пословиця „що робиш, роби уважно і дивись на вислід". Це відносно „громадянських і суспільних чеснот" статті о. Нагаєвського, надрукований у філадельфійському „Шляху" з 16. серпня під заголовком „Слово до імігрантів".

„І не робиться скоро матеріялістами, як один Ваш друг, що одержавши працю в пекарні, жадав від українського товариства грошей за реферат на національному святі, як нагороду за втрачені години. Це все болюче, але правдиве", пише о. Нагаєвський. Так! Те все болюче, але як далеко правдиве, того автор статті не подає.

Автор статті не подає, де це було, коли, призвища того, хто жадав грошей тих від которого українського товариства, а лише з легким серцем обдирає з громадянської чести нас, нових еміґрантів, робітників пекарень. Оскільки цей факт в дійсності мав місце, то ми звертаємось з проханням до о. Нагаєвського, як до священика, подати точне дані наведеного факту.

Лише здорова і отверта критика, без маскування своєї партійности, принесе загалові користь.

Матеріялістами не робимося, але навпаки вступаємо з родинами в члени У. Н. Союза, включаємо себе в суспільно-громадське життя місцевого громадянства, виголошуємо реферати **та ніколи і від нікого грошей за ті реферати не бажаємо.**

Відносно нашого „балакунства і пустомельства", то ми „балакаємо і пустомелемо" про біду тих з котрими і переживали ми всі злидні по таборах у Німеччині. У висліді такого пустомельства місцева пекарня „Авбурн", завдяки її керівництву, зокрема п. М. Волянському, вислала 20 харчових пакунків на адресу Секретаріяту Укр. Вільного Університету у Мюнхені, за що одержала вже пекарня щирі слова подяки від секретаріяту та поодиноких професорів.

Роман Стахур.
Клівленд, О.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

5. вересня 1907 р.

РЕФОРМА АРМІЇ.

Секретар війни Тафт заповів, що на майбутній сесії конгресу предложить переміни цілої „Краєвої Ґвардії" в краєву резерву. Хто служив досі напр. в міліції, на підставі проєктованої реформи був би обовязаним на кожне вswзвання ставитися під зброю і йти на війну. У такий спосіб Злучені Держави могли б виставити армію в силі 400,000 вояків.

ДОПОВНЯЮЧІ ВИБОРИ В ГАЛИЧИНІ.

При доповняючих виборах до гал. сойму у Львові дня 3. вересня величезною більшістю вибрано послом українсько-соціяльного демократа Шмігельського в збаразькім повіті.

11. вересня 1907 р.

ПЕРШИЙ КОМУНІКАТ ЄП. С. ОРТИНСЬКОГО.

В цілі упорядкування грецько-катол. Церкви в Америці взиваємо все Всч. Духовенство, щоб не важилося без Нашої відомости зміняти посад душпастирських під загрозою втрати всіх прав до завідування якою небудь парохією. Дано в Савт Форк, Па., 6. вересня. † Сотер, єп.

Приємно мені заявити всему Всч. руському гр. катол. Духовенству, як і Чесним Делегатам організацій і громад церковних подяку за привіт, який приготовили мені через комітет на американській землі... Дякую стократно за дар любови, зложений мені в день мого прибуття. Савт Форк, Па., 7/9 1907. † Сотер, єп. Адреса: Бакс 543, Савт Форк, Па., Бел телефон 100.

СМЕРТЬ МАРКА ВОВЧКА.

Київська Рада приносить вістку з Петербурга, що на Кавказі померла українська письменниця М. Маркович, відома під псевдонімом Марко Вовчок.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО УЧИТЕЛЬСТВА В КАНАДІ.

Товариші учителі і члени Організації Українського Учительства в Канаді зволять прислати свої точні адреси до секретаря О. У. У. Так само проситься прислати вписове на руки касієра. — О. В. Гикавий, секретар О.У.У., п. о. бакс 1, Ételbert, Ман., Канада.

ОГОЛОШЕННЯ.

Тому, що газета „Свобода" і Банк Р. Еміґрантів злучилися в одну корпорацію і на підставі закону має бути тільки одно головне бюро, проситься від тепер всякі посилки грошей — передплату „Свободи" і все інше — присилати на імя і адресу: Рутінієн Поблишинг енд Ексчейндж Ко., 184 Гудсон Ст., Ню Йорк.

З листів до редакції

Спростовують і доповнюють звідомлення про Зїзд ООЧСУ.

I.

Хвальна Редакціє!

В числі 205 „Свободи" з дня 4. вересня ц. р. в дописі „Зїзд ОЧСУ", подано слідуюче:

„Містоголова ОЧСУ Тома Рудий подав до відома, що він призбирав 140 адрес і порозсилав їх до деяких допомогових комітетів з зазивом, щоб на ці адреси висилати пачки з допомогою. На його зазив відізвалися комітети, між іншими ЗУАДКомітет в Филаделфії як про це повідомив його д-р Ґалан, вислав пачки КАРЕ до Австрії вартости 4,500 дол."

Нам не відомо, чи п. Рудий подав до відома зібрання ОЧСУ цілий зміст переписки чи тільки цю точку про яку згадано в горі. Щоби не поширювати баламуцтва стверджуємо, що висилка харчів до таборів в Австрії чи Німеччині не має **ніякого звязку** з діяльністю п. Рудого. Оскільки нам відомо, існує в Америці тільки один Допомоговий Комітет, визнаний Американською владою, і тільки цей комітет (Злучений УАДопомоговий Комітет) має право висилати поміч до Европи. Цю поміч висилає Комітет **після потреб,** стверджених краєвими комітетами **а не на припоручення політичних організацій.**

На дальше твердження п. Рудого, що: „на будуче треба створити в кожній українській громаді **свої допомогові комітети"** дасть відповідь лист американського уряду, висланого до „одного з наших допомогових комітетів", з датою 2. вересня, 1947.

"However, there is another channel through which you may be able to send your supplies to Ukrainian child refugees in Germany. The United Ukranian American Relief Committee, P. O. Box 1661, Philadelphia, is recorded with the Advisory Committee on Voluntary Foreign Aid. This organization **assists Ukrainian refugees in various countries.** Only recently the Advisory Committee assisted the United Ukrainian American Relief Committee in obtaining approval from the Military authorities to send a representative to Germany to work with Ukrainian refugees there.

It is suggested **that you get in touch with this organization** (telephone Pennypacker 5741) and see if you can work out an arrangement where you can turn the supplies which you have on hand over to this organization for distribution."

Чи не булоб краще звертатись в усіх допомогових справах до свого комітету чи треба, щоби аж уряд у Вашингтоні повідомляв своїх горожан про існування і адресу ЗУАД-Комітету.

З глибокою пошаною
Д-р Володимир Ґалан,
Екз. директор.

Филаделфія, 5. вересня 1947.

II.

Вельмишановний Пане Редакторе!

У звязку з поміщенням в 205 ч. „Свободи" з дня 4. вересня 1947 р. допису п. д-ра С. Демидчука під заг. „Зїзд О. Ч. С. У.", прохаємо помістити бодай слідуючі два спростування, що мають суттєве значіння, а які Шановний Дописувач промовчав:

Гол. Е. Ляхович в часі промови на Зїзді заявив, що коли мова про У. Н. Союз, його Головний Уряд і „Свободу", то й там є багато таких осіб, які симпатизують з тими цілями, для яких працює наша організація і там, де можуть, помагають нам в нашій праці. Не будемо згадувати їх по імені, проте висловлюємо їм нашу подяку".

Розглядаючи справу відношення О. О. Ч. С. У. до Українського Конгресового Комітету п. Е. Ляхович заявив:

„Нам закидують особисті мотиви в творенні нашої організації, мовляв, ми виломлюємося з громадської дисципліни і стаємо на шлях отаманства. Та ми тут заявляємо, що відразу підчинемось У. К. К. та признаємо його своїм керівним тілом, коли У. К. К. з черги признає Українську Головну Визвольну Раду за керівне тіло української визвольної боротьби. Без того ми не можемо приступати до У. К. К. просто тому, бо через приступлення ми були б позбавлені нашої основної цілі та ідеї, і стратили б основу для існування, або мусіли б з У. К. К. виступати. Подібне сталось з одною політичною групою в Европі й опісля цю групу названо за це „розбивачами єдности".

В тім дусі була теж ухвалена 9-та резолюція зїзду, яких, до речі кажучи, було 16, а не одна, як це подав Ваш дописувач.

В надії, що Ви помістите бодай ці два спростування, бо ж ціллю нас усіх повинно бути в и я с н ю в а н н я громадських справ, а не їх заплутування, як теж тому, що ці доповнення будуть для читачів „Свободи" не менше цікаві, як решта допису,

остаємо з належною пошаною
Григорій Бакуменко,
секр. О. О. Ч. С. У.

Ню Йорк, 6. вересня 1947.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

З Міжнародної Жіночої Конференції.

Від 5. до 12. вересня відбуваються тут наради Міжнародної Жіночої Ради. Між ними бере теж участь і представниця литовського жіноцтва, пані Вінсент Лазорайтіс, жінка представника Литви в Римі. Пані Лазорайтіс внесла на жіночу конференцію меморіял від литовського жіноцтва з проханням, щоб Міжнародна Жіноча Рада виступила в обороні Литви, яку поневолили большевики. Місцеві литовці радіють з цього, що литовську жінку дальше допускають на міжнародні наради, а це доказ, що в міжнародних відносинах Литва ще не погребана як самостійна держава.

К. В.

З екрану й сцени

БОГИНЯ НА ЗЕМЛІ.

Рада б душа до раю, та гріхи не пускають — каже народна мудрість. Бо і справді, часом так хотілося б, якщо вже не пережити, чи побачити на яві, то бодай думкою погребатись і полюбуватись уявною красою, але чомусь так трапляється, що з гарними речами звязані погані спомини. Взяти б, для прикладу, грецьку мітологію, цей чудовий твір найбуйнішої фантазії грецької душі, вбраний в прекрасну форму клясичними поетами. Але тільки чоловік зачне свою уявну мандрівку на Олімп, як десь з якого темного кута споминів обовязково заступить вам дорогу більше або менше короткозорий учитель з кляси четвертої Б, що колись грубим і грізним записником „тероризував" вашу „свободолюбну" учнівську душу. Тоді ви замість продовжувати свою мандрівку на Олімп до богів, починаєте гнати „бельфера" до „сто чортів". Заки опаматаєтесь та з жалем згадаєте, чому цей ваш „ворог"-учитель не тільки при допомозі блок-ноту, але й дещо радикальнішими засобами не переконав вашої „свободолюбної" душі про потребу науки, тоді вже замість на Олімпі опинетесь знову в твердій дійсності будня.

Але, якщо ви хочете перемогти всі ці барикади і таки дістатись на Олімп між мітичних богів, то в тому вам цілком певно успішно допоможе прекрасний кольоровий фільм "DOWN TO EARTH" (Вниз на землю), продукції „Колумбія". Фабула цеї фільми фантастична в повному розумінні того слова. Мітологію получено з дійсністю. Коротко справа мається так: В одному театрі на Бродвею грають клясичну штуку, в якій представляється девять Муз старинної Греції. При цьому одна артистка задумала „змодерні з у в а т и" Терпсихору — дочку батька богів — Зевеса і музу танцю та хорового співу, представляючи її як „мен-крейзі" жінку. Це викликає страшне обурення між справжніми музами на горі Парнасус, куди фільма переносить глядача. І тут твір найбуйнішої фантазії стає дійсністю на екрані. Муза Терпсихора, щоб „навчити людей розуму", прибирає постать звичайної смертниці, „іде" до Ню Йорку і тут починає свою карієру артистки, залюблючись при цьому теж в звичайному смертникові і з того вивязується „ціла історія" однаково гарна своїм змістом, як і красою гри акторів та технічних кольорів фільму. Танці й музика взагалі тут на першому місці. „Давн ту Ирт" переконує, що Десята Муза — Фільма справді заслуговує на те, щоб її прийняли за свою сестру девять мітологічних дочок Зевеса.

В головних ролях виступають: Ріта Гайворт (Терпсихора), Ларрі Паркс, Марк Платт, Роланд Колвер, Джеймс Клісос, Джордж МекРіді та інші. Сценарій написали Едвин Блум і Дон Гартман. Режісер — Александер Голл.

ВИСТУП СКРИПАЧКИ ІРИНИ РИБЧУК В РАДІО.

Українська й чужинецька публика мала змогу почути скрипковий концерт у дорнбірнськім радіо п-ни Ірини Рибчук дня 4. серпня ц. р. Талановита скрипачка не раз виступала у нас на академіях, національних святах, в читальні ІМКА та з власними концертами. Дорнбірнська радіовисильня нераз передавала музичні виступи українських музиків Форальбергу, членів радієвої орхестри, як проф. Яр. Мигасюка — скрипака віртуоза, Бабяка — флетиста та інших. Цим разом виступ п-ни І. Рибчук з добірною програмою як: твори Пугнані-Крайслер: Прилюдіум і Алегро, Саінт-Сеанс: Рондо капрічіозо та Сарасати: Інтродукціон і Тарантела, дав доказ її техніки та чуттевої інтерпретації високого стилю.

Осок.

НАЙШЛИ ЛІК НА ПРАВИЛЬНИЙ ДОПЛИВ КРОВИ.

На зібранні конгресу Американських Лікарів оприлюднено, що вже винайдено засіб для недопущення до творення кровних вузлів („блад клот"), які спричиняють часто удар серця. Цим засобом є хемічна комбінація з назвою „протамін".

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

11,066 Станько Йосафата, Чуба Олени і Стахника з с. Вишатин (Перемишль) від Дметришин Ангелини (зам. Петром Ґула).

11,067 Мельник Катерини від Ливіцький Василя.

11,068 Найдан Івана та синів Панька, Філька і Олекси від Стратій Михайла.

11,069 Товарницька Олесі від Крупа Васі з с. Терсів (Старий Самбір).

11,070 Островський Йосифа від Мурин Йосифа (син Анелі Островської) з с. Чашин (Лісько-Сянік).

11,071 Поцюрко Івана від Поцюрко Михайла з с. Вижнян (Львів).

11,072 Безручко Івана з с. Борове (Жовква) від дочки Марії (Колодій).

11,073 До рідних і знакомих від Кучер Андрія з Тернополя.

11,074 Кишка Насті (дів. прізвище) з с. Берлин (Броди) від Кишка Василя (Ткачевого Габруха).

11,075 Гусак Теклі, Голіят Федора від Голіят Петра.

11,076 До знакомих і рідних: з Рогатина: Сар Василя, Курій Марії, Билиця Теодора від Билиця Василя.

11,077 Крайник Миколи і Марії з с. Товарнога (Лісько) від Крайник Федора.

11,078 Куян Йосифа, Корщняк Анни з с. Дубна (Ярослав) від Тиш Івана.

11,079 Гошилик Юрка з с. Чорної (Сянік) від Гошилик Фені.

11,080 Бахурська Катерини і Розалії (Ґемза) від Цебенко Павлини (Ґемза) з с. Угники (Добромиль).

11,081 Рихвицький Йосифа від Чех Евгенії (Рихвицька).

11,082 Кец Михайла, Вацняк Семена з пов. Ясло від Кець Василя.

11,083 Меґас Павла з с. Бережан (Бучач) від Малащук Олекси.

11,084 Возняк Катерини (Марців), Кулик Анни і Катерини і всіх з родини Марців від Марців Миколая.

11,085 Дедьо Марії і Насті з с. Пекулич (Перемишль) від Домарадзка Ольги (Костик).

11,086 Продан Діонізії і Георгія з Іванківців (Буковина) від Альбота Василя.

11,087 До рідних і знакомих з с. Пукова (Рогатин) від Парій Мирона.

11,088 Палюх Миколи з с. Березовиці Великої, Янкевич Юлії, Наконечний Івана з с. Буцнева від Басняк Андрія.

11,089 До братів: Мельник Антона і Мельник-Коваля з с. Каповець (Бучач) від Мельник Юрія син Антона.

11,090 До рідних та знакомих від Ґриник Петра з с. Селиск (Яворів).

11,091 До рідних та знакомих з пов. Львова і Перемишлян від Олексів Пилипа з Винник (Львів).

11,092 До знакомих з Волиня або з Галичини, щоб допомогли перебратись йому до Америки чи Канади від Косач Юрія (письменик і родич Лесі Українки).

11,093 Яськів Гринька з с. Блудник (Станиславів) від Голубчак Грицька.

11,094 Ришко Петра від Ришко Миколи.

11,095 Стецюк Петра від Ришко Миколи.

11,096 Гасюк (Логацька) і Логацька Теклі від Миловський Василя.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в понеділок, 15. вересня, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Просимо всіх членів прийти на час. — П. Ляхоцький, рек. секр.

З Б О Р И

ОРҐАНІЗАЦІЯ САМОПОМОЧІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІҐРАЦІЇ

подає до відома членам що

ІНФОРМАЦІЙНІ СХОДИНИ

відбудуться в **неділю, 14. вересня ц. р., у 3-ій год. попол., в салі Українського Демократичного Клюбу (159 St. Mark's Pl., New York, N. Y.)**

На сходинах відбудеться також **ВИКЛАД пані С. Гаевської** на тему: „Соціяльне забезпечення працюючих в ЗДА" з особливим узглядненням справи підшукання праці.

Управа.

ПОШУКУЮТЬ

КУХТА ВАСИЛЬ, син Михайла і Марії, урод. в Королику польськім, повіт Сянік, пошукує стрийків
ІВАНА, МИКОЛАЯ І ВАСИЛЯ КУХТІВ
усі з Королика польського, повіт Сянік, та **ВАСИЛЯ** і його брата **КУРДИЛА,** урод. в Далюжі, повіт Сянік, та їх рідню. Відомість прошу подавати на адресу: **Кухта Василь, Bayreuth Leopold Kaserne,** і на **Sanitary Charitable, Munich Dachauer 9/II, Germany.**

КУЗИК ВАСИЛЬ з Нового Села, Любачів, пошукує
КУЗИК ЕВУ з Нового Села,
РЕБЕЦЬ МИХАЙЛА з Дахнова,
ПІНГУКА ОСИПА
і інших односельчан і знайомих. Голоситись на адресу:
KEBUZ WOLODYMYR
100 Grove St., Glastonbury 28/Conn.

ТАРЗАН, ч. 1684. Проблема для Тарзана.

ZORG'S CRIES OF ANGUISH REACHED THE TRAIL WHERE JANE AND THE POSSE HURRIED TOWARD THE TEMPLE.
"SOMEONE IS IN PAIN," SAID DR. BROWN, "OVER THERE".
THE SUFFERING WARRIOR PLEADED BETWEEN GROANS, "KILL ME, STRONG ONE, AND END THIS MISERY I HAVE ENDURED FOR CENTURIES". "I CANNOT KILL A SICK MAN," SAID TARZAN.
"THEN KILL AN APE AND FROM HIS GLANDS MAKE MORE OF MY REMEDY," CRIED ZORG. BUT TARZAN KNEW THAT MORE ELIXIR WOULD ALSO MAKE THE GIANT YOUNG AND CRUEL AGAIN.
WHILE THE JUNGLE LORD PONDERED HIS DILEMMA, THE POSSE BURST INTO THE GLADE.
-1684-

Зоргові оклики болю дійшли аж до стежки, на якій найшлася Джена й погоня в сторону святині.

„Хтось ось там находиться в болях". — сказав до себе д-р Бравн.

Серед терпінь войовник прохав „Вбий мене, силачу, і покінчи оці мої муки". — „Я не можу вбивати хворої людини" — заявив Тарзан.

„Коли так, то вбий малпу і принеси мені лік з її залозів".

Однак Тарзан знав, що це знову відмолодить велетня.

Коли так пан джунглів передумував над важким рішенням, погоня прибула на місце.